

איתות ממבצע צוק איתן

קביעתה של ועדת הערר בנוגע לפיצוי על נזקי המלחמה, מלמדת רבות על הדרך הראויה להעניק את הפיצוי על נזקי הקורונה < ישי חיבה, רונית בר

בתביעה במסלולים הירוקים, החברה אינה נדרשת להוכיח פרטנית של הנזק כמו במסלול אדום ואין להכביד על הניזוק. "אין לדרוש כי כל אזרח שניזוק נזק עקיף בעתות מלחמה, יציג בפני המשיב ניתוח מקרו ומיקרו כלכלי מקיף וממצה על מנת להראות, כי מלוא נזקו לפרטי פרטיו נגרם כולו כתוצאה מהמלחמה"

< על הניזוק מוטל נטל להוכיח קשר סיבתי או זיקה בין נזקיו לבין הפעילות המלחמתית, במידת הוכחה של הליך אזרחי – דהיינו למעלה מ-50%. אין דרישה למידת הוכחה מוגברת.

< כיוון שהמנהל קבע שהחברה אכן זכאית לפיצוי (גם אם חלקי), הרי שתשלום הפיצוי מהווה הסכמה מכללא של המנהל לכך שהוכח קשר סיבתי למלחמה.

< בתביעה במסלולים הירוקים, החברה אינה נדרשת להוכיח פרטנית של הנזק כמו במסלול אדום ואין להכביד על הניזוק. "אין לדרוש כי כל אזרח שניזוק נזק עקיף בעתות מלחמה, יציג בפני המשיב ניתוח מקרו ומיקרו כלכלי מקיף וממצה על מנת להראות, כי מלוא נזקו לפרטי פרטיו נגרם כולו כתוצאה מהמלחמה", אומרת הוועדה.

< לאחר שהניזוק עמד בנטל הוכחת הקשר הסיבתי למלחמה, בקביעת שוויו של נזק, "הכלל הוא שיש להעדיף את המנגנון שנקבע בחוק ואין לסטות ממסלול המחזור

1.3 מיליון שקל או 109 אלף בלבד

בפסק זה מדובר בחברה בעלת מפעל תעשייתי בקרית גת לייצור מוצרים עשויים סגסוגת פולימרים. במפעל הועסקו כ-100 עובדים ותהליכי הייצור כללו קווי ייצור, תוך שימוש בחומר גלם מיובא מחו"ל. לקוחות המפעל הם בארץ ובחו"ל.

בעקבות מבצע צוק איתן, בהיות מפעל החברה באזור הקובע, הגישה החברה תביעה לפיצוי ב"מסלול המחזוריים". מדובר ב"מסלול ירוק" הקובע את גובה הנזק בהתאם לנוסחה המחשבת את הפסד הרווחים שנגרם לניזוק על פי הירידה במחזוריים בתקופת המלחמה (יולי-אוגוסט 2014) ביחס לתקופה המקבילה ב-2013. על פי הנוסחה, טענה החברה שהיא זכאית לפיצוי בסך 1.3 מיליון שקל.

המנהל, לעומת זאת, קבע בהחלטתו פיצוי בסך 109 אלף שקל, על פי תחשיב החורג מהנוסחה. הוא קבע, שהחברה ביצעה הסטה של הכנסות מאוגוסט לספטמבר 2014 בחשבונית מסוימת, וכן קבע, כי החברה לא עמדה בנטל הוכחה לכך שירידת המחזוריים נובעת מהמלחמה. לפיכך הוא ביצע חישובים שונים (שלא נתעכב עליהם) תוך הפרדה בירידה במחזוריים בתקופות אלו בין מכירות החברה בחו"ל, לבין מכירות החברה בארץ, ובהתאם קבע את סכום הנזק שלגישתו נגרם לחברה.

ועדת הערר סוקרת את הדין החל בהתאם לתקנות הוראת השעה שהותקנו בעקבות מבצע צוק איתן ופסיקות שונות שניתנו בעקבותיהם כגון בעניין ס.ת.ו. בקעות, כתר אחזקות, נגב מינרלים ועוד. פסק דינה כולל מספר קביעות חשובות, שיש להן לדעתנו חשיבות רבה גם בעניין קביעת המענקים בשל נזקי הקורונה:

בחודש יולי השנה ניתן פסק דינה של ועדת ערר לעניין מס רכוש וקרן פיצויים (נזק מלחמה ונזק עקיף) בעניין חברת מדיטרניין (ערר 100/16). נושא הפסק הוא תביעת החברה לתשלום פיצויי מלחמה בצוק איתן. הוועדה קיבלה את התביעה כמעט במלואה, תוך שהיא מותחת ביקורת חריפה על רשות המיסים שניסתה להקטין מאוד את זכאות החברה לפיצוי. לדעתנו, לפסיקה זו יש השלכה גם על משבר הקורונה.

כידוע, הרמת נטל ההוכחה לפיו הירידה הנוכחית במחזורי העסקאות נגרמה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה, נקבעה כאחד מהתנאים הבסיסיים לקביעת עצם הזכאות למענקי ההשתתפות בהוצאות הקבועות, הן בתקופת הפעימה השלישית והן בתקופת הזכאות הבאות ממאי-יוני 2020 ואילך ("מענקי ההשתתפות בהוצאות").

להלכה, מאפשר תנאי זה לרשות המיסים "גמישות" כמעט בלתי מוגבלת בקביעת חישובים מחישובים שונים, במטרה להקטין את המענק המשולם לנתבע. נושא הפסק הוא כאמור קביעת הפיצוי בגין נזקי מלחמה, אולם יש לו לטעמנו חשיבות רבה בתיחום גבולות לסמכות מנהל רשות המיסים גם בקביעת מענקי ההשתתפות בהוצאות לזכאים, בעניין הקורונה.



רו"ח ומשפטן ישי חיבה, רו"ח רונית בר, ארצי-חיבה אלמקייס-כהן פתרונות מיסוי. בתמונות: נזקי צוק איתן. צילום: חיים צח, לע"מ



רבים. על כך עונה הוועדה: "מתקין התקנות לא קבע בהן מדדים לפיצוי בהתאם לכמות הרקטות שנפלו ולטעמנו, מוטב היה לו מסמך 'חסוי' זה לא היה מוגש כלל."

האנלוגיה לטיפול קרן הפיצויים במע" נקי הקורונה ברורה. לטעמנו, קביעת הוועדה ביחס לכוחה של הנוסחה, למידת ההוכחה הנדרשת מתובע המענק בדבר הזיקה של הנזק למשבר, ולכך שתהיה חריגה מהנור סחה רק במקרים חריגים – כל אלו צריכים להיות נר לרגלי קרן הפיצויים בקביעת המענקים. קל וחומר כאשר ידוע, כי לרוב מענקי ההשתתפות בהוצאות אינם מפצים אף לא על חלק קטן מהנזקים שגורם משבר הקורונה לעסקים. •

קביעת הוועדה ביחס לכוחה של הנוסחה, למידת ההוכחה הנדרשת מתובע המענק בדבר הזיקה של הנזק למשבר, ולכך שתהיה חריגה מהנוסחה רק במקרים חריגים - כל אלו צריכים להיות נר לרגלי קרן הפיצויים בקביעת המענקים

צוי שקבע, הוא לא הצליח להרים נטל זה. ועדת הערר קובעת את הפיצוי על פי הנר סחה כפשוטה (אמנם תוך תיקון מחזור אוגוסט 2014 בעקבות אותה הסתת הכנסות שאומתה) וקובעת מענק של 960 אלף שקל. ועדת הערר אינה חוסכת שבטה מעבודת המנהל לאורך הפסק כולו. לדוגמה נציין, כי המנהל דרש להוכיח את קיומה של הפעילות המלחמתית באיזור המפעל. הוא הגיש מסמך חסוי המציין את מספר הטילים שנפלו בכל אזור, בטענה שבקריית גת לא נפלו טילים

רים אל המסלול האדום... בנוסחת המחזוריים הקבועה בתקנות, מקופלת החזקה כי שווי הנזק ברי-הפיצוי, הוא התוצאה המתקבלת מהפעלתה של הנוסחה... המשיב אשר מבקש לחרוג מהנוסחה, הוא אשר נדרש לעמוד בנטל זה."

ביקורת על המנהל לכל אורך הפסק

החברה הוכיחה לוועדת הערר, כי במבצע צוק איתן צומצמה העבודה במפעל, חלו שיבושים בעבודות הייצור עקב הפסקות חשמל שגרמו לפגמים בייצור ופסילת חומרי גלם שניזוקו, נעדרו עובדים, שובשה אספקת חומרי הגלם השוטפת למפעל עקב שיבושים בכניסת אוניות לנמל אשדוד, ועוד שיבושים רבים המתוארים בפרוטרוט בהחלטת הוועדה. שיבושים אלו גרמו לחברה נזקים רבים, ולפיכך שוכנעה ועדת הערר, כי הורם נטל ההוכחה בקיום זיקה בין הנזק העקיף שנגרם לה לבין המלחמה. משעבר הנטל למנהל להוכיח את הפי-

